

Nhà là dùng nhßng lßi đßu ngßt đß tặng bßc, đß nhß vß hay đß hßm hßi ngßi khác

Có nhßng lúc đang ngßi làm vißc, gã bßng mong có khách đßn chßi, đß đßc tßm thßi nghß xß hßi.

Có nhßng ngày gã mong đßc cúp đißn đß đßc rút chân ra khßi nhßp đißu nhằm chßm trong thoáng chßc, bßng cách ngßi đßc hßt nhßng tß báo tßn đßng trong tußn.

Và hôm nay, gã đßc cái may mßn...bß cúp đißn.

Tr c m t gã, có hai bài báo đ c gã c t làm tài li u. M t bài mang t a đ là “Ngôn ng c a các loài hoa”, trong đó tác gi cho bi t ý nghĩa c a t ng lo i, đ khi c n t ng cho em út, thì nh y mà mua cho đúng, k o mà ti n m t t mang, hay đi đoong c m nh tình còm v t vai.

Ch ng h n:

Hoa mai ám ch m t tình thanh kh t và c mong chúng mình đ ng quên nhau nhé.
Hoa h ng màu đ ám ch m t tình yêu n ng nân và tha th t.
Hoa h ng màu tr ng ám ch m t tình b n s p đ c chuy n h sang m t tình yêu.
Hoa lan ám ch m t tình yêu tha th t p trong lòng.
Hoa pensée ám ch n i Nh nhưng tha th t và sâu đ m, không bao gi quên và s còn mãi.
Hoa b t t nói lên nh ng c g ng v t qua m i khó khăn đ tình yêu c a chúng mình t n t i mãi v i th i gian.
Hoa anh đào ám ch v c c mong đ c b qua nh ng l i m c a nhau.
Hoa m i gi ám ch v c h n hò g p nhau vào lúc m i gi .
Hoa thiên lý ám ch thái đ đ ng đ n và hiên ngang.
Hoa hu ám ch tính cách cao th ng và trong tr ng.
Hoa sen ám ch v c i tình yêu.
Hoa mimosa ám ch v c c u chúc cho nhau đ c bình an.
Hoa ph ng án ch v c c u chúc cho nhau đ c thành công trong h c hành và thi c .

Còn m t bài báo khác thì đ c p t i nh ng nghiên c u v ti ng nói n i loài chim, loài kh và loài cá heo, đ r i đi t i k t lu n:

- Đ ng v t cũng có m t th ngôn ng , m t th ti ng nói nào đó.

Tuy nhiên, n u hi u m t cách ch t ch , thì ch con ng i m i có ti ng nói và ngôn ng đúng nghĩa nh t. B i vì đó chính là m t th quà t ng, Thiên Chúa đã trao ban cho con ng i đ thông truy n nh ng ý nghĩ cho nhau, nh đó hi u bi t nhau h n, cũng nh c m thông và xích l i g n nhau h n.

Qua dòng th i gian, ti ng nói và ngôn ng không ng ng phát tri n. Ng i ta đã sáng ch ra ch v t đ ghi l i ti ng nói và ngôn ng . Ng i ta đã khám phá ra v n đi u đ sáng tác ra nh ng bài th . Ng i ta khám phá ra cung b c đ sáng tác ra nh ng b n nh c. Và t t c nh ng tác

phẩm nghệ thuật này vốn không ngừng được “chèo làng” và liên tục phát triển.

Thế nhưng, trong cuộc sống rất nhiều lần nghệ sĩ ta đã sống được những tình huống này để chơi bài và lảng nhác, chệch lạc và chệch trích, tạo nên những căng thẳng và chia rẽ trong mối liên hệ với nghệ sĩ khác, cũng như những nhân vật và đời sống trong tình nghĩa thân thiện.

Chính vì vậy, các cụ ta ngày xưa đã khuyên nhủ con cháu:

- *Lời nói chèo mọt tằm mua,
Lời u lời mà nói cho vui lòng nhau.*

Hay như mọt câu danh ngôn đã bảo :
- *Hãy ngoáy lưỡi bậy lên trời khi nói*

Tuy nhiên, chèo vì mục đích y lòng nghệ sĩ khác, nhất là “bên trên” của mình, mà nhiều khi đã quá “liều lượng”. Họ cứ nhồm nhồm ra toàn những lời ca tụng và khen ngợi và vớt vớt trên cựa những mọt cựa của thi sĩ, trong khi đó cõi lòng thì lại chột đời những ý đồ đen tối, chèo mọt y khi có được mọt chút mọt yêu và chân thành. Những lời nói trong trò chơi này biến thành những lời toan tính và nhảm nhí.

Vì thế Nam Tề Địch của Lê Văn Đức đã định nghĩa như sau:

- Nhà là dùng những lời để u ngớt để tăng bậc, để nhủ hay để hãm hại người khác.

Như vậy, tiến trình của việc nhủ bậy thường được chia làm hai giai đoạn:

Giai đoạn thứ nhất là dùng những lời để u ngớt để tăng bậc.
Giai đoạn thứ hai là sau khi “đi tác” đã chèo u đèn, đang “phê” với những lời tăng bậc rồi và hai lô

mũi nỏ to như trái cà chua, thì ta mới lòi cái đuôi chuốt là nhèo ng ý đồ đen tối của mình.

Nhèo ng ý đồ đen tối này có thể nhèo vớ việc này việc kia, có thể là che đậy nhèo ng sai lầm của mình và cũng có thể là hãm hại người khác...

Bình thường thì nỏ nh là thái độ của nhèo ng kẻ bợ đỡ kẻ dõng trên của mình. Và dõng bợ trên đây dõng c hiu là nhèo ng người có quyền và có thế, có chức và có vị hèn mình.

Ngày xưa, trong chế độ quân chủ nhà vua là người nắm giữ quyền hành tuyệt đối. Và theo quan điểm của Nho giáo, nhà vua chính là thiên tử, là con của trời, thay mặt cho trời cai trị dân. Vì thế người dân phải tuyệt đối trung thành với nhà vua.

Trung thành với nhà vua trở thành một cái đạo. Trong tam cương, tức là ba giáo huấn chính cho sinh hoạt xã hội, thì một liên hệ “quân thần”, tức là cái đạo “vua tôi”, đã dõng hàng đầu.

Thậm chí, quân xấp xỉ thần tử, thần bất tử bất trung. Vua bầy tôi phải chết, mà bầy tôi không chịu chết, thì đó là bầy tôi bất trung.

Cũng chính vì thế mà trong chế độ triu đình, ít ai dám phát ngôn trái với ý muốn của nhà vua. Và thế đó đã hình thành một thế lực quan trọng và độc hại là “nhà thần”.

Sách “Cổ Học Tinh Hoa” kể lại rằng:

Ngày kia Văn Quân đến Lỗ Dõng hỏi Mục Tử:

- Có kẻ nói với ta rằng: Trung thần là người bất tử thì chết, bất tử thì sống thì sống, chết thì im, gọi thì thưa, nhẽ thế có cho là trung thần được không?

Mở cửa nói:

- Bật cúi thì cúi, bật ngó thì ngó, như thế khác gì cái bóng? Đứng thì im, gãi thì thà, như thế khác gì tiếng vang? Vua quan mà dùng đến như ngó kìa như cái bóng, như tiếng vang thì còn để ích gì? Còn như tôi đây, mà gãi là trung thốn, khi vua có nhòm ló, thì phải liếc cách can ngăn đưa vào điếu thì n, khi mình có điếu hay, thì phải tìm đến bày tỏ, mà không lộ ra ngoài. Trên thì thành thục mặt lòng, mặt dè vùi vua. Dưới thì không đưa vào bè kìa ngó vùi ai. Như ngó số thì lành yên vui thì đến phần vua hòng. Như ngó điếu oán thù, lo lắng thì mình hòng đến. Có đến c như thế, tôi mới cho là trung thốn.

Ai mà cứ theo mình như cái bóng, như tiếng vang, thì chắc là kẻ ngu xuẩn và xỉn mồm, vì kém cỏi không làm nên việc, nên chắc biết chỉ u ý ngó trên để kiếm lợi.

Vì thế trong đó dùng ngó, phải biết chọn như ngó kìa dám can ngăn điếu đưa c của mình, bày tỏ điếu hay c của họ, hòng lòng vùi mình, thì mới là như ngó ngó có ích giúp mình đến c việc vùi.

Ngày nay, sống trong chế độ dân chủ, tuy nhà vua không còn nữa, nhưng vẫn tồn tại như ngó ngó ở các quý tộc. Và để lấy lòng họ, gã thợ xuýt hiên như ngó kìa đến c gãi là gia nô, chuyên môn phe phẩy các sếp của mình, thòm chí chĩa bật cúi thì đã cúi, và còn cúi gập c mình xuồng n. Chĩa gãi mà đã thà, và còn thà to n là đằng khác. Số dĩ họ làm như vậy, chắc để đến c hòng ngó tí bòng lợi hay chút n mả móc.

Tuy nhiên, điếu gã muôn bàn tay đây, đó là thái độ n nh trong gia đình, giữa và chèo vùi nhau. Ngày xưa, do nh hòng c của n luân lý Khổng Mạnh, cũng như do nh c của n kinh tế nông nghiệp, c n phải có nhieu ngó để cáng đáng như ng công việc n ng nh c trên ruộng đồng, bàn dân thiên hạ thòng mang n ng trong điếu óc quan niệm tròng nam khinh n, như đã từng đến c phát ngôn:

- Như t nam vi t h, th p n vi t vô. Mặt c u con giai đến c k là có, còn mặt cô con gái v n k là không.

Và trong gia đình, anh chèo vẫn thòng c x vùi ch v theo kiểu “chèo chúa v tôi”: Việc

nhà phó m c cho bu nó.

Tuy nhiên, ngày hôm nay th i vàng son y không còn n a. Do nh h ng c a n n vẫn minh tây ph ng, cũng nh do nh h ng c a quan ni m nam n bình quy n, ng i ph n b t đ u r i b n i niều xoong ch o n i xó b p, đ lặn x vào nh ng sinh ho t xã h i và cũng đã g t hái đ c nh ng thành qu t t đ p.

Phe đ n ông con giai m i ngày m t lép v , c t t đ c m t cách không phanh và r t giá m t cách thê th m, nh m t tác gi nào đó đã nh n đ nh:

Có m t th c t là ngày càng có ít đ n ông con giai đ ...râu.

M t anh vui tính đã gi thích hi n t ng đó nh th này:

S dĩ nh v y không ph i l i lam Gillette ch t l ng cao nên quá s c, quá bén, nh ng b i vì đ n ông con giai s r ng dù có chăm chút t a tốt cho khác ng i t i đâu chẳng n a, thì b râu c a h v n ch đ t t i m t đ dài c đ nh, và nh t là có chi u h ng mang m t ki u đáng chung là...qu p xu ng.

Phe đ n ông con giai s b râu y s t cáo cái tính s v c a mình.

Mà s v mình thì đã sao ? Có ch t chóc th ng tây đen nào không c ch .

Đúng th , s v không ph i là m t khuy t đi m, mà còn là m t đ c tính t t, vì nó làm gi m đáng k t l nh ng v ngo i tình và b o hành.

Nh ng anh ch ng nào bi t s v , hay nói đúng h n, nh ng anh ch ng nào bi t n v và bi t chia s vi c nhà v i v , thì không ph i ch là m t anh ch ng chung th y, mà còn là m t anh ch ng hi n lành, ch ng bao gi dám gi i quy t nh ng căng th ng b ng nh ng cú đ m sái qua hàm, hay nh ng cú đá nh tr i giáng, khi n ch v nh trái banh, lặn t t vào trong t ...

- Känh vä đäc thä,
Sä vä säng lä,
Nä vä ta hät u säu.
Đäi vä län đäu,
Thäi träng sinh bät läo.

Y là gã chäa näi nhäng kä trung thänh chäy theo giäo phäi...thä bà theo kiäu:

- Chäng ngoan phäi bät...thä bà,
Käo bà ly đä, chia ba gia tài.
Khän ngoan lý längä i ngoäi,
Hän läo, cäi vä cäng nhäa tan.

Tä chä nä vä đä đän chä nä nhä vä thä chä cách nhäu trong đäng tä kä tóc.

Thä mächä, vì cä nä nhä vä còn là khúc đäo đäu cän thiät và không thä thiäu cäa tình träng nä vä :

- Vuät râu nä nhä vä con bu nó,
Quäc mät khänh đäi cái bä anh.

Bäi đó, trong dân gian mäi phát sinh ra täng “nä nhä đäm”, đä chä nhäng anh chäng không täc läi khen vä, vì trong huyät quän cäa hä, đä “ga läng” häi bä đäm đäc trên cä mäc đä bình thäng. Cä nhä mät khen tuät luät, tät cũng khen, mà đä cũng khen, bäi vì cái đänh luät tâm lý thäng tình nhät đäc tóm gän nhä sau:

- Phäm đä là ngäi, thä ai näy bät luän già trä län bé, nam phä läo äu, cũng đäu thích đäc...nä nhä.

Cä mä nhäo thä khen:

- Đ&# đầu bao t&#.

C&# m khô thì khen:

- Nhai lâu th&# yng&# t.

C&# m khát, thì khen:

- B&# o đ&# m đ&# ng ru&# t.

Cũng gi&# ng nh&# ca dao đã di&# n t&# :

- *L&# mũi em m&# i tám gánh lông,
Ch&# ng yêu, ch&# ng b&# o “râu r&# ng tr&# i cho”.
Đêm n&# m thì ngáy o o,
Ch&# ng yêu, ch&# ng b&# o “ngáy cho vui nhà”.
Đi ch&# thì hay ăn quà,
Ch&# ng yêu, ch&# ng b&# o “v&# nhà đ&# c&# m”.
Trên đ&# u nh&# ng rác cùng r&# m,
Ch&# ng yêu, ch&# ng b&# o “hoa th&# m r&# c&# u”
Ch&# ng yêu, cái tóc nên dài,
Cái duyên nên đ&# p, cái tài nên khôn.*

Tuy nhiên, có nh&# ng tr&# ng h&# p anh ch&# ng tr&# ch&# ng b&# ng đ&# ng nh&# ch&# v&# ra m&# t và đ&# t xu&# t có nh&# ng thái đ&# ga lăng, thì ch&# v&# cũng nên đ&# cao c&# nh giác, b&# i vì r&# t có th&# anh ch&# ng đang theo đ&# i nh&# ng ý đ&# m&# ám, nh&# đ&#o b&#ng b&# nh&#.

Nh&# ng l&# i nh&# h&#t và nh&# ng thái đ&# ga lăng &# y, là nh&# m&# t li&# u thu&# c ng&#, làm cho ch&# v&# quên b&#ng đ&# m&# t nh&# ng th&# m l&#n v&# ng tr&# m c&# a anh ch&# ng, hay làm cho ch&# v&# c&# i t&#t c&# m&# t, ch&# ng còn bi&# t anh ch&# ng đang toan tính và âm m&# u nh&# ng gì.

nhỉ m v&# c&# a nàng, th&# mà nó đã đ&# c hoán đ&# i cho tôi lúc nào tôi cũng không hay, đ&# r&# i v&# i tính v&# ng v&# c&# h&# u c&# a đàn ông, tôi n&# u c&# m nh&#o nh&# t. Nàng ch&# ng m&# t l&# i ch&# mà còn âu y&# m b&# o:

- Hôm nay tr&# i nóng n&# c, khó nu&# t trôi c&# m. Em cũng đang đ&# nh ăn cháo tr&# ng v&# i h&# t v&# t mu&# n. Anh đúng là hi&# u ý em.

C&# m nh&#o nàng cũng ăn, c&# m khô nàng cũng nu&# t v&# i l&# i khen n&# c c&# l&# m&# i:

- Em đang ăn ki&#ng. Anh n&# u c&# m r&# i r&# c nh&# th&# này em ăn t&# ng h&# t, b&# o đ&# m s&# gi&# m m&# i ký lô trong m&# t tháng.

Tr&# i m&# a, tôi quên mang qu&# n áo vào, nàng cũng d&# u d&#ng b&# o:

- Không sao đâu, mình gi&# t hai l&# n cho nó th&# t s&# ch.

Th&# m chí có l&# n tôi làm r&# i m&# t c&# ti&# n l&# ng, nàng cũng không cau mày nh&#n m&# t, m&# ng ch&# ng sa s&# nh&# các bà v&# khác, mà ch&# ôn t&# n khuyên:

- Thôi thì c&# a đi th&#y ng&# i anh . Đ&# ng lo nghĩ chi nhi&# u cho m&# t. C&# a m&# t thì cũng đã m&# t r&# i. Mình dành tâm trí đ&# ki&# m kho&# n khác bù vô. Tháng này anh t&# m kh&# i l&# y ti&# n tiêu v&# t, cà phê cà pháo n&# a nh&#...

Th&# m chí, có l&# n tôi quên h&# t nh&# ng l&# i d&# n dò c&# a v&# , đi bia ôm v&# i b&# n bè, mãi đ&# n n&# a khuya m&# i v&# .

C&# nghĩ r&# ng nàng s&# đón tôi v&# i đôi m&# t đ&# m l&# và cái mi&# ng m&# to tuôn trào x&# i x&# nh&# ng l&# i m&# t sát. Nh&# ng không, nàng v&# n nh&# nhà giúp tôi thay qu&# n áo.

Thßy vßt son và mùi nßc hoa trên áo tôi, nàng vßn không đß đßi thái đß “khen” chßng bßng gißng...lßnh tanh:

- Anh gißi thßt đßy. Tßng tußi này và vßn đß sßc quyßn rß, có thêm nhßn tình nhßn ngßi. Em không ghen đßu. Em cho anh đßc tß do đi lßi vßi nhißu cô, đß chßng tß bßn lßnh đßn ông ngày nay. Tß giß phút này anh đßc thoßi mái, không cßn em có mßt, đß ngßn cßn bßc đßng cßa anh nßa.

Rßi nàng xách đß vß vßi...bu.

Có lßn mßt anh bßn đß nói vßi gß:

- Cßu có bißt tß sß cái gì nhßt hay không ?

Gß lßc đßu và anh ta nói tißp:

- Tß sß nhßt hai chß Kßa vß, đó là vß khßc và vß khen. Vß khßc thì tß chßng bißt đßng đß cho nín, chß còn nßc đßng nhß trßi trßng, đßt thußc lá và nhìn ra ngoài đßng. Còn khi vß khen, thì bißt chßc chßn là sß đßc nhß vß chuyßn nß chuyßn kia.

Tß nhßng kinh nghißm đßu thßng kß trên, gß đi tßi mßt kßt lußn:

Khi đßc nßnh, anh chßng bßng trß nên mßm nhßn nhß cái con chi chi.

Khi đßc ußng nßc đßng, anh chßng bßng trß nên yßu xßu, chui đßu vào rß, chß vß bßo gì cũng nghe, mußn gì cũng...chßu.